

Владеліна Гадасюк
Наук. керівник – д. філол. н., проф. Завальнюк І. Я.

ЕЛЕМЕНТИ САМОСТІЙНОЇ ПОШУКОВОЇ РОБОТИ ЯК ПІДГРУНТЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЄКТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Анотація. *Статтю присвячено використанню елементів пошукової самостійної роботи як підґрунтя для проєктних технологій – важливої педагогічної стратегії в контексті вимог Нової української школи. Визначено переваги проєктного навчання у формуванні ключових та предметних компетентностей школярів. Запропоновано приклади успішних міні-проєктів для різних етапів уроку української мови, що дозволяють поєднати теоретичні знання з життєвим досвідом учнів.*

Ключові слова: *проєктне навчання, метод проєктів, українська мова, Нова українська школа (НУШ), компетентнісний підхід, пізнавальна активність, творчі здібності, самостійна пошукова робота, комунікативна компетентність, інтерактивні методи навчання.*

Annotation. *The article is devoted to the topical issue of using project technologies in the context of the New Ukrainian School requirements. The advantages of project-based learning as a tool for forming key and subject-specific competencies of schoolchildren are identified. Examples of successful mini-projects for various stages of Ukrainian language lessons are provided, allowing the integration of theoretical knowledge with students' life experiences.*

Keywords: *project-based learning, project method, Ukrainian language, New Ukrainian School (NUS), competency-based approach, cognitive activity, creative abilities, students' independent work, communicative competence, interactive teaching methods.*

Проектне навчання є сучасною педагогічною стратегією, яка зміцнює мотивацію учнів і стимулює інтерес до навчального матеріалу. Цей підхід ґрунтується на активному дослідженні учнями реальних проблем і завдань, що допомагає їм розвивати такі важливі навички, як критичне мислення, співпраця й креативність. Проектне навчання слугує своєрідним містком між теоретичними знаннями та практичною життєдіяльністю.

У контексті сучасної освіти – це інструмент, який створює унікальні передумови для розвитку ключових компетенцій і самостійності учня, стимулюючи його цікавість, внутрішній потенціал [4, с. 122]. Переносячи фокус із пасивного запам'ятовування фактів на активний пошук рішень, цей підхід перетворює освітній процес на динамічне дослідження, де кожен учень отримує право на власну ініціативу. Метод проєктів – це сучасна модель організації освітнього процесу, орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток можливостей у процесі створення певного «продукту» під наставництвом учителя. Проектна діяльність допомагає усвідомити відповідальність кожного здобувача освіти за спільну справу, активізувати рівень особистої участі, окрім того, посилює ефективність виконаної роботи та сприяє конкурентоспроможності презентації її результатів [7 с. 164].

Як засвідчує практика, учні загальноосвітньої школи здебільшого мають досвід розв'язання проблеми в умовах навчальної ситуації, проте не вміють розв'язувати інформальні (такі, що виходять за межі освітнього процесу) завдання, знаходити вихід зі складних життєвих ситуацій. Вони недостатньо володіють інтегрованими вміннями й навичками, потрібними для успішного вирішення проблем, що виникають у реальному житті, у процесі інтеграції в сучасне інформаційно навантажене та полікультурне суспільство [1, с. 49].

Ключовим принципом Нової української школи є перехід від суми знань до формування ключових компетентностей.

Проектне навчання не лише декларує потребу розвитку, наприклад, комунікативної чи інформаційно-цифрової компетентностей, а й надає учневі реальне поле для їх практичного застосування та відпрацювання. Учні опановують мову, виконуючи комунікативні завдання, а не лише вивчаючи правила. Саме тому дедалі більшої актуальності набувають проектні технології, які адаптують навчання до умов реального життя, дають навички самостійного пошуку потрібної інформації, її тематичного відбору, логічного структурування, презентації результатів й аргументованого відстоювання власного погляду [2, с. 103].

Ця система навчання пропонує учням можливість вивчати і розуміти зміст глибше, застосовувати знання в практичних ситуаціях. Учні стають більш самостійними, набувають відповідальності за власне навчання і розвиток, що позитивно впливає на їхню мотивацію та самооцінку. Проте цей підхід також може виявляти певні виклики. Учителям потрібно планувати та координувати проекти, забезпечуючи зосередження уваги учнів на правильних завданнях і дотриманні встановлених критеріїв. Це вимагає значного часу та зусиль для підготовки. Крім того, для ефективної реалізації проектного навчання потрібно створити відповідне освітнє середовище, де учні можуть вільно спілкуватися та співпрацювати.

З інтеграцією сучасних технологій проектне навчання стає дедалі ефективнішим та цікавішим для учнів. Діджиталізація дозволяє їм досліджувати і вивчати інформацію, яка раніше була важкодоступною. З цього приводу дослідниця Олена Норкіна зазначає, що сучасні цифрові інструменти значно розширюють можливості проектного навчання, дозволяючи учням працювати над проектами спільно в онлайн-середовищі, використовувати різноманітні ресурси та інструменти для досліджень, візуалізації даних та презентацій [6, с. 6].

Використання онлайн-ресурсів та інших програм уможлиблює заглиблення в тему, сприяє її швидшому засвоєнню.

Уявімо, що учні працюють над створенням «Гід із культури ділового спілкування». Проєктний формат дозволяє їм розподілити ролі:

- «редактор-філолог» дбає за орфографічно-пунктуаційну грамотність, граматичну коректність та стилістичну довершеність мови у всіх розділах, застосовуючи набуті знання;

- «контент-аналітик» зосереджується на дослідницькій частині – зборі та класифікації прикладів ділових кліше;

- «дизайнер/презентатор» відповідає за візуалізацію та публічне подання матеріалу, формуючи навички лаконічного й стилістично виразного оформлення ідей.

Отже, успіх кінцевого продукту залежить від відповідальності кожного члена команди за свій унікальний аспект діяльності. Кожен учень стає експертом у своїй галузі, навчаючись не лише співпрацювати, але й контролювати якість матеріалу з погляду своєї ролі. Це перетворює вивчення мови на спільний, практично орієнтований процес.

Збалансований та обдуманий підхід до проєктного навчання є ключовим для досягнення успіху. Важливо зауважити, що учні отримують достатньо часу та ресурсів для глибокого дослідження теми, а також для рефлексії й обговорення своїх висновків і відкриттів.

Не зважаючи на труднощі, проєктне навчання продовжує набувати популярності завдяки своїм перевагам у формуванні глибоких знань та розвитку важливих навичок учнів. Воно стає інструментом, який може змінити підхід до навчання, роблячи його більш зосередженим на учневі, інтерактивним та змістовним. За умови правильного впровадження та вмілої адаптації проєктне навчання може стати ключовим елементом сучасної освітньої системи.

Література

1. Бібік Н. М. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*. Київ, 2015. № 1. С. 47–58.

2. Бондаренко Г. П. Метод проектів як засіб удосконалення методичної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Луганськ, 2012. № 24 (259) грудень. Ч. II. С. 102–110.

3. Когут О. І. Інноваційні технології навчання української мови та літератури. Тернопіль: Астон, 2005. 204 с.

4. Литвинюк Г. І., Когут О. І., Кульматицька О. Р. Проектна діяльність в освітньому середовищі. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2014. 128 с.

5. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів : навчально-методичний посібник / За ред. А. Л. Черній. Рівне : РОППО, 2022. 168 с.

6. Норкіна О. В. Організація проєктного навчання учнів : наук.-метод. посіб. Черкаси : КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2024. 68 с.

7. Харибіна Н. Мережеве навчання – колосальний крок уперед в освіті. *Педагогічна майстерня*. 2012. № 7 (19). С. 75–81.

8. Харибіна Н. Орієнтуймося на Людину! Акценти формування всебічно розвиненої особистості на сучасному уроці. *Педагогічна майстерня*. 2012. № 4 (16). С. 34–40.

9. Як стати майстерним педагогом : навчально-методичний посібник / Ковальчук В. І., Сергєєва Л. М. та ін. ; за заг. ред. Л. І. Даниленко. Київ : ТОВ «Етіс плюс», 2007. 184 с.

Гадасюк Владеліна Олександрівна – здобувачка СВО бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (спеціальність

035.01 Філологія. Українська мова та література). **Наукові інтереси:** методика навчання мови.

Даша Калачик
Наук. керівник – к. філол. н., доц. Богатко В. В.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ВІДОКРЕМЛЕНІ ОБСТАВИНИ. РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ НИХ» У 8 КЛАСІ НУШ

Анотація. У статті обґрунтовано доцільність застосування цифрових технологій під час навчання української мови в 8 класі НУШ. Розглянуто результативність використання платформ LearningApps, Kahoot та Quizlet у процесі опрацювання теми «Відокремлені обставини. Розділові знаки при них». Установлено, що інтерактивні завдання позитивно впливають на зацікавленість здобувачів загальної середньої освіти, стимулюють їхню активність і забезпечують глибше розуміння навчального матеріалу.

Ключові слова: цифрові технології, інтерактивні технології, обставина, відокремлення, синтаксис, пунктуація, українська мова, методика навчання .

Abstract. The article substantiates the feasibility of using digital technologies when teaching the Ukrainian language in the 8th grade of the National Secondary School. The effectiveness of using the LearningApps, Kahoot, and Quizlet platforms in the process of working on the topic "Separate circumstances. Punctuation marks for them" is considered. It was established that interactive exercises have a positive effect on students' interest, stimulate their activity, and provide a deeper understanding of the educational material.

Keywords: digital technologies, interactive technologies, circumstance, separation, syntax, punctuation, Ukrainian language, teaching methodology.